

Sygn. akt: I Ns 1111/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2023 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2023 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. w T.

z udziałem gminy - miasto G.

o zasiedzenie służebności przesyłu

postanawia:

oddalić wniosek;

zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki kwotę 480 zł (czteryście osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I Ns 1111/21

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 7 lipca 2023 r.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. wniosła o stwierdzenie, że nabyła w drodze zasiedzenia z dniem 16 listopada 2019 r. na nieruchomości gruntowej należącej do gminy – miasto G., oznaczonej jako działka o numerze (...), położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą nr (...), służebność przesyłu obejmującą uprawnienie do:

utrzymywania pod powierzchnią jej gruntu urządzeń przesyłowych w postaci gazociągu niskiego ciśnienia DN 200 oraz gazociągu średniego ciśnienia DN 200 wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową gazu,

wejścia i wjazdu na teren wyżej wskazanej nieruchomości odpowiednim sprzętem oraz prawo do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania przeglądów, konserwacji, naprawy, usuwania awarii, remontów, modernizacji, przebudowy oraz wymiany na nowe urządzeń przesyłowych w obrębie pasa gruntu.

Wnioskodawczyni podniosła, że wymienione gazociągi zostały wybudowane przez jej poprzednika prawnego - (...) w W., będące przedsiębiorstwem państwowym, odpowiednio w dniach 10 marca 1981 r. oraz 1 stycznia 1981 roku. (...) redukcyjno-pomiarowa gazociąg została wybudowana w 1979 roku. Inwestycja zakładała budowę

stacji redukcyjno-pomiarowej na działce nr (...) przy ul. (...), która decyzją Prezydenta Miasta G. z dnia 15 grudnia 1981 r. została przekazana w użytkowanie wieczyste (...) Zakładom (...) w G. – poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy – oraz połączenie tej stacji z siecią gazową za pośrednictwem działki nr (...). Ze względu na błędne przeprowadzenie pomiarów oraz specyfikację układu przestrzennego terenu przeznaczonego na realizację inwestycji nastąpiło omyłkowe przesunięcie posadowienia stacji redukcyjno-pomiarowej w stronę ul. (...) na działkę gminy. Z uwagi na to wnioskodawca w 2011 r. zwracał się do Urzędu Miasta w G. o ustanowienie służebności przesyłu na działce nr (...). Do ustanowienia służebności przesyłu w drodze umowy jednak nie doszło. Wnioskodawcy zaznaczyła, że od momentu zakończenia budowy gazociągi pracują nieprzerwanie, urządzenie przez cały czas funkcjonowania jest eksploatowane, konserwowane, doglądane przez poprzednika prawnego wnioskodawcy, a następnie wnioskodawczynię. Korzystanie z nieruchomości uczestniczki przez wnioskodawczynię trwa od czasu przekazania gazociągów do użytku, jednakże z ostrożności procesowej, z uwagi na możliwość udokumentowania posiadania co najmniej od dnia 16 listopada 1989 r., wnioskodawcy wniosła o stwierdzenie nabycia zasiedzenia służebności przesyłu od tej daty. Datę początkową posiadania gazociągów przez wnioskodawczynię dokumentuje pismo z Urzędu Miejskiego w G. z dnia 17 maja 2021 r. potwierdzające, że sieć gazociągu wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową na działce nr (...), powstałej w wyniku podziału działki nr (...), została naniesiona na mapę zasadniczą dnia 15 listopada 1989 r. Stałą eksploatację urządzeń dokumentują m.in. protokoły okresowej kontroli budowlanej stacji gazowej, protokoły przeglądu tej stacji i protokoły oględzin instalacji elektrycznych obiektu zakładowego (k. 3-7v akt).

Uczestniczka wniosła o oddalenie wniosku. Wskazała, że służebność przesyłu jako nowe ograniczone prawo rzeczowe została wprowadzona do polskiego porządku prawnego dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 r., kiedy weszła w życie ustawa z 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731). Nie ma podstaw prawnych do przyjęcia, aby ustawa ta miała moc wsteczną. Skoro zaś dane prawo nie istniało w porządku prawnym, to niemożliwe było jego zasiedzenie. Zasiedzieć można tylko prawa wymienione w ustawie, tj. własność, a z praw rzeczowych tylko niektóre prawa ograniczone. Na skutek wprowadzenia art. 305¹ – 305⁴ k.c. i odpowiedniego stosowania art. 292 k.c., zasiedzieć obecnie można również służebność przesyłu. Takie zasiedzenie nie było jednak możliwe do dnia wprowadzenia nowego prawa służebności przesyłu. Zaliczenie do zasiedzenia czasu wcześniejszego sprzed powstania tego prawa też jest niemożliwe z powodu braku odpowiednich przepisów (k. 109-111v akt).

W piśmie z dnia 21 lutego 2022 r. wnioskodawcy odniosła się do zarzutów uczestniczki (k. 133-135 akt).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Okoliczności sprawy były bezsporne.

Gazociąg niskiego ciśnienia na osiedlu (...) w G., w tym na działce nr (...) należącej do gminy – miasto G., został wybudowany w 1981 r. Wynika to z mapy inwentaryzacyjnej, noszącej datę 6.01.1981 r. W styczniu 1981 r. został on zinwentaryzowany i przejęty na majątek inwestora, tj. (...) w G.. Na tej samej mapie oznaczono również gazociąg średniego ciśnienia. Oba gazociągi łączą się na stacji gazowej (redukcyjno-pomiarowej) usytuowanej na działce noszącej pierwotnie numer (...).

Wnioskiem z 28 września 1981 r. (...) w G. wystąpiły do Urzędu Miejskiego w G. o przekazanie terenu sąsiedniego do działki nr (...), to jest działki (...) przy ul. (...) w G. z przeznaczeniem na stację redukcyjno-pomiarową gazu. Decyzją z 15 grudnia 1981 r. Prezydent G. przekazał z dniem 1 grudnia 1981 r. w użytkowanie wieczyste na okres 50-ciu lat działkę nr (...) o powierzchni (...) ⁽¹⁾ z przeznaczeniem na budowę stacji redukcyjnej gazu zgodnie z decyzją o zatwierdzeniu planu realizacyjnego z dnia 22 lutego 1980 r.

Z uwagi na błędne przeprowadzenie pomiarów oraz specyfikację układu przestrzennego terenu przeznaczonego na realizację inwestycji nastąpiło omyłkowe przesunięcie posadowienia stacji redukcyjno-pomiarowej w stronę ul. (...), czyli na działkę nr (...). Informacja o wybudowaniu stacji została przyjęta do Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego w G. w dniu 15 listopada 1989 r. Na tym odcinku na terenie osiedla (...) przebieg obu gazociągów

się nie zmienił do tej pory. Gazociągi położone są pod ziemią. Na powierzchni są słupki i znaczniki, na których są pomiary. Przy ulicy są skrzynki przy zaworach gazociągów. Na skrzynkach widać parametry gazociągów. (...) została ogrodzona ze wszystkich boków, od strony ulicy znajduje się brama wjazdowa, a w środku terenu ogrodzonego stacja pomiarowo-redukcyjna. Na działce uczestniczki znajdują się też zawory gazociągów. Teren ogrodzony siatką w ramach ze słupkami metalowymi na podmurówce betonowej był i jest wyłącznie użytkowany przez przedsiębiorstwa gazowe. Nie mają do niego dostępu osoby trzecie, w tym urzędnicy lub prawnicy uczestniczki. Brama jest zamykana na kłódkę. Gazociąg jest objęty kontrolą pieszą co najmniej raz w roku, a stacja co najmniej raz w miesiącu. Pracownik wnioskodawczyni reguluje nastawy urządzeń redukcyjnych co najmniej raz w miesiącu. Wynika to z harmonogramu. Są sporządzane protokoły oględzin w systemie elektronicznym.

Od czasu wybudowania gazociągi, o które chodzi w sprawie, są cały czas eksploatowane przez przedsiębiorstwa przesyłowe. Inwestorem budowy gazociągów było przedsiębiorstwo państwowe (...) w G.. Następcą prawnym tego przedsiębiorstwa było przedsiębiorstwo państwowe (...) w W., które powstało 1 sierpnia 1982 r. Miało ono strukturę wielozakładową. W jego skład wchodziło 61 samobilansujących się zakładów. Na obszarze ówczesnych województw (...), (...), (...), (...), (...) i (...) został utworzony w dniu 11 października 1982 r. zakład pod nazwą Pomorski Okręgowy Zakład Gazownictwa z siedzibą w G.. Na mocy aktu przekształcenia z dnia 21 października 1996 r. przedsiębiorstwo państwowe (...) w W. przekształcono w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, w której strukturze znajdowały się zakłady gazownicze wchodzące w skład sześciu okręgowych zakładów gazownictwa, w tym (...). W 2000 r. nazwa tego zakładu została zmieniona na (...) w G.. Następnie na mocy aktu założycielskiego z 27 listopada 2002 r. (...) S.A. zawiązało (...) sp. z o.o. w G.. Aktem notarialnym z 31 grudnia 2002 r. (...) S.A. wniosło wkład niepieniężny w postaci składników majątkowych stanowiących zorganizowane części przedsiębiorstwa do spółki (...). W dniu 1 lipca 2013 r. nastąpiło połączenie 6 spółek, w tym ww., poprzez przeniesienie całego majątku tych spółek przejmowanych na spółkę przejmującą działającą pod firmą (...) sp. z o.o. w W.. Z dniem połączenia spółka przejmująca wstąpiła z mocy prawa we wszystkie prawa i obowiązki spółek przejmowanych. W dniu 12 września 2013 r. nastąpiła zmiany firmy (...) spółka z o.o. na (...) spółka z o.o. W toku opisanych przekształceń przenoszeniu podlegały również składniki majątkowe stanowiące zorganizowane części przedsiębiorstwa, co pociągało za sobą przeniesienie posiadania urządzeń przesyłowych, w tym wymienionych we wniosku gazociągów.

Podczas postępowania wszczętego w 2012 r. przez Prezydenta G. mającego na celu dokonanie aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego stwierdzono niezgodność stanu prawnego nieruchomości oznaczonej jako działka (...) (będącej w użytkowaniu wnioskodawczyni) i działki (...), faktycznie użytkowanej przez wnioskodawczynię. Pismem z 25 kwietnia 2012 r. (...) sp. z o.o. w G. zaproponowała dokonanie podziału geodezyjnego gruntu oznaczonego jako działka nr (...) zabudowanego stacją redukcyjno-pomiarową, w celu uzyskania działki o powierzchni ok. 232 m⁽²⁾, a następnie dokonanie zamiany z gminą – miasto G. prawa własności nowo wydzielonej działki na prawo użytkowania wieczystego gruntu Skarbu Państwa – działki (...). Gmina – miasto G. dokonała podziału geodezyjnego działki nr (...) na dwie działki:(...)o powierzchni (...) i(...) o powierzchni (...), jednak do finalizacji umowy zamiany nie doszło. W wyniku podziału działki (...) na działce (...) znalazła się stacja redukcyjno-pomiarowa wraz z odcinkami gazociągów niskiego i średniego ciśnienia, dwa odpowietrzniki, zasuwa na gazociągu niskiego ciśnienia oraz skrzynka telemetrii. Na działce numer (...) znajduje się ochrona katodowa gazociągów stalowych oraz skrzynka elektryczna. W granicach ogrodzenia postawionego przez wnioskodawczynię lub jej poprzednika prawnego znajduje się cała działka numer (...) i znaczna część działki nr (...) o powierzchni 0.0045 ha. Pozostała część tej działki nie jest przez nikogo użytkowana. Teren uczestniczki zajęty przez wnioskodawczynię – w graniach ogrodzenia - wynosi łącznie (...)metrów kwadratowych.

Dowody: zeznania świadka A. S. – k. 131-132v akt

dokumenty dołączone do wniosku – k. 11-69v akt

dokumenty dołączone do odpowiedzi na wniosek – k. 113-127 akt

opinia biegłego E. W. z 30 stycznia 2023 r. wraz z mapami i

zdjęciami – k. 149-157 akt

Sąd dał w całości wiarę zeznaniom świadka A. S., gdyż były zgodne z przedłożonymi do akt dokumentami. Nie było też podstaw do kwestionowania tych dokumentów oraz opinii biegłego E. W., gdyż wszystkie te dowody tworzyły zwartą i logiczną całość, na podstawie której można było ustalić stan faktyczny, który był bezsporny.

Według jednolitego obecnie orzecznictwa Sądu Najwyższego dopuszczalne jest na podstawie art. 292 w zw. z art. 285 k.c. stwierdzenie zasiedzenia na rzecz Skarbu Państwa (jeśli termin zasiedzenia upłynął przed dniem 1 lutego 1989 r.) lub przedsiębiorcy przesyłowego - jako użytkownika wieczystego nieruchomości gruntowej, służebności gruntowej o treści odpowiadającej w obecnym stanie prawnym służebności przesyłu, polegającej na zapewnieniu na czas nieokreślony dostępu do linii gazowych stanowiących aktualnie własność przedsiębiorstwa przesyłowego, celem ich wymiany i modernizacji, w sytuacji, w której nie wydano decyzji na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm. – art. 75 ust. 1 według oznaczenia w tekście pierwotnym ustawy) lub art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 782 ze zm.). Wynika to m.in. z uchwały Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2003 r., III CZP 75/02 (OSNC 2003, nr 11, poz. 142), wyroku tegoż Sądu z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05, postanowienia SN z 8 września 2006 r. w sprawie II CSK 112/06, a także dalszego orzecznictwa powołanego np. w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08 (LEX nr 48715) i uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 2010 r. w sprawie III CSK 319/09 (LEX nr 661874), a także uzasadnienia uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie III CZP 87/13 (OSNC 2014, nr 7–8, poz. 68) i powołanego tam orzecznictwa. Stanowisko takie ugruntowało się mimo wprowadzenia instytucji służebności przesyłu do polskiego systemu prawa dopiero z dniem 3 sierpnia 2008 r. (art. 305⁽¹⁾ – 305⁽⁴⁾ k.c.). Dopuszczalne jest również zasiedzenie służebności przesyłu, jeśli termin zasiedzenia upłynął po 3 sierpnia 2008 r., przy czym okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treścią służebności przesyłu przed datą 3 sierpnia 2008 r. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności przesyłu (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego powołane w piśmie wnioskodawcy z 21 lutego 2022 r. w sprawach (...) (...) i (...)).

Zgodnie z art. 292 k.c. w zw. z art. 172 § 1 i 2 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie jeżeli polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia przez jego posiadacza nieprzerwanie przez lat 20, jeżeli posiadacz był w dobrej wierze, lub przez lat 30, jeżeli uzyskał posiadanie w złej wierze. W postanowieniu z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie VIII Ca 1294/21 Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził, że brak jest podstaw uzasadniających tezę o niekonstytucyjności wskazanych wyżej przepisów prawa materialnego, stanowiących podstawę nabycia przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Zgodnie z art. 292 k.c. warunkiem koniecznym nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie jest korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia. Biorąc pod uwagę, że gazociągi podziemne nie spełniają kryterium widoczności w tradycyjnym rzecz można rozumieniu, tzn. ich postrzeganie za pomocą wzroku nie jest możliwe, nie powinno budzić wątpliwości, że wykładni językowej tego ustawowego określenia winna towarzyszyć wykładnia funkcjonalna i w tym nurcie sytuuje się, poczynając od około roku 2000, orzecznictwo Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy przyjmuje, że ograniczenie pojęcia widoczności jedynie do urządzeń widocznych wzrokowo skutkowałoby niemożnością zasiedzenia służebności urządzenia podziemnego, i to również w sytuacjach gdy urządzenie to daje znać o swoim istnieniu na podstawie okoliczności natury faktycznej i co do którego istnienia właściciel nieruchomości ma wiedzę lub też, przy dołożeniu należytej staranności, wiedzę tę mieć powinien. Niewątpliwie doszło do przesunięcia sposobu rozumienia pojęcia widoczności z poziomu oceniania zmysłem wzroku także na inne zmysły, w tym i wiedzę. Sąd Najwyższy wielokrotnie eksponował element świadomości właściciela nieruchomości służebnej. Tak więc wiedza właściciela nieruchomości wynikająca ze świadomości wybudowania urządzenia, jego istnienia, fizyczna możliwość stwierdzenia obecności urządzenia a także możliwości zapoznania się z mapami dokumentującymi jego przebieg, mogą w okolicznościach konkretnej sprawy wypełniać wymogi przewidziane w art. 292 k.c. dla nabycia służebności

o treści odpowiadającej służebności przesyłu (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 kwietnia 2002 r., V CKN 972/00, OSP 2003, nr 7-8, poz. 100; z dnia 26 lipca 2012 r., II CSK 752/11; z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11, z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 289/12; dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 389/12; z dnia 12 października 2016 r., II CSK 49/16; z dnia 15 kwietnia 2016 r., I CSK 226/15, nie publ.). Wiedza właściciela nieruchomości o istnieniu urządzenia podziemnego stanowi zatem substytut widoczności w tradycyjnym znaczeniu. Wiedza właściciela o istnieniu na jego nieruchomości urządzenia podziemnego jest okolicznością faktyczną, a ustalenia faktyczne mogą być dokonywane na podstawie domniemania z art. 231 k.p.c. Domniemanie faktyczne sąd konstruuje na podstawie innych faktów ustalonych dowodowo lub bezdowodowo, z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego (por.m.in. postanowienie SN z dnia 17 października 2000 r., I CKN 1196/98; wyrok z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CKN 410/00; wyrok z dnia 9 czerwca 2009 r., II CSK 34/09, wyrok z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 459/08, nie publ. oraz postanowienie z dnia 30 kwietnia 2021 r., II CSK 513/20, LEX nr (...)).

Nie ulega wątpliwości, że uczestniczka co najmniej od 15 listopada 1989 r., kiedy sieć gazowa na osiedlu (...) w G. wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową na działce nr (...) zostały naniesione na mapę zasadniczą (co wynika z pisma z dnia 17 maja 2021 r. na k. 32 akt), miała wiedzę o istnieniu i przebiegu gazociągu na jej działce. Z tego względu spełniona zostałaby przesłanka widoczności urządzenia, niezbędna do zasiedzenia służebności.

Zgodnie z art. 172 k.c. w pierwotnej wersji redakcyjnej terminy zasiedzenia wynosiły: dziesięć lat przy dobrej wierze posiadacza i dwadzieścia lat przy jego złej wierze. Przepis art. 292 k.c. stanowi, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, zaś przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. Istotna zmiana w zakresie terminów zasiedzenia nastąpiła w dniu 1 października 1990 r., tj. wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321 ze zm.) i polegała na wydłużeniu terminu zasiedzenia do dwudziestu (w dobrej wierze) i trzydziestu lat (w złej wierze - art. 172 k.c. w aktualnym brzmieniu). Wydłużone terminy zasiedzenia znajdują zastosowanie do biegu zasiedzenia, który rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy nowelizującej (art. 9 ustawy).

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że poprzednik prawny wnioskodawczyni, a następnie wnioskodawczyni korzystali z trwałych i widocznych urządzeń w postaci sieci gazowej i stacji redukcyjno-pomiarowej posadowionych na nieruchomości uczestniczki postępowania. Termin zasiedzenia zależy od tego, czy w chwili rozpoczęcia biegu zasiedzenia poprzednik prawny wnioskodawczyni był w złej czy też dobrej wierze.

Zgodnie z tradycyjnym poglądem orzecznictwa w kwestii dobrej wiary, który w ostatnim czasie dominuje (zob. np. postanowienie SN z 24 marca 1999 r., I CKN 1081/97, OSNC 1999, nr (...), poz. (...)) dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu posiadacza nieruchomości, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08 (OSNC 2010, nr 1, poz. 15) stwierdzono, iż objęcie przez przedsiębiorstwo państwowe cudzej nieruchomości w posiadanie na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) w celu budowy urządzeń przesyłowych uzasadnia przyjęcie dobrej wiary tego przedsiębiorstwa jako posiadacza służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w związku z art. 172 § 1 k.c.). Wynika z tego, że tam, gdzie przedsiębiorstwo przesyłowe nie jest w stanie wykazać, że inwestycja była realizowana w oparciu o stosowne decyzje administracyjne (bez tytułu prawnego), tam przyjąć trzeba, że nie wykazano dobrej wiary posiadacza służebności. Takie stanowisko wynikało również z wcześniejszych orzeczeń sądów niższych instancji oraz innych orzeczeń Sądu Najwyższego (zob. np. wyrok SN z 25 listopada 2008 r., II CSK 346/08, LEX nr (...)).

Sąd w obecnym składzie nie podziela kierunku interpretacyjnego zakładającego a priori istnienie dobrej wiary przy obejmowaniu w posiadanie urządzeń przesyłowych. W ocenie Sądu, dostrzec bowiem trzeba, że nawet w poprzednim ustroju społeczno-gospodarczym własność prywatna była dostrzegana i uznawana przez prawodawcę, czego wyrazem było proklamowanie w art. 13 Konstytucji PRL z 1952 r. całkowitej ochrony własności osobistej obywateli. Uwzględniając odmienności wcześniejszego ustroju i znacząco większą rolę państwa, trudno jednak przypisywać organom państwa lub przedsiębiorstwom państwowym brak świadomości wkraczania w sferę własności

prywatnej, jeżeli następowało to bez jakiejkolwiek podstawy prawnej. W tym stanie rzeczy nie można wymagać po upływie kilkudziesięciu lat od takich ingerencji od aktualnych właścicieli nieruchomości wykazywania braku podstawy prawnej podejmowanych działań. Przeciwnie, to na następcach prawnych podmiotów naruszających sferę własności powinien ciążyć obowiązek wykazania podstawy prawnej działań podejmowanych przez ich poprzedników. Stanowisko to nabiera szczególnej doniosłości w odniesieniu do działań z końcowych lat istnienia poprzedniego ustroju, gdy rola i świadomość własności prywatnej były nieporównanie większe niż w latach powojennych.

Sąd Rejonowy podziela stanowisko, że posiadacz cudzej nieruchomości, który wie, że dysponuje decyzją wydaną w procesie budowlanym, która nie może stworzyć tytułu do cudzej nieruchomości w postaci służebności o treści służebności przesyłu, nie może być uznany za posiadacza służebności w dobrej wierze (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2022 r., I CSK 3058/22, LEX nr 3557029). Rozstrzygając, czy uzyskanie posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu nastąpiło w złej wierze, należy mieć na względzie całokształt okoliczności poprzedzających i towarzyszących uzyskaniu posiadania służebności; domniemanie dobrej wiary jest obalone, gdy z całokształtu okoliczności wynika, że przedsiębiorca przesyłowy w chwili uzyskania posiadania wiedział lub powinien był wiedzieć przy zachowaniu wymaganej staranności, że do nieruchomości, na której zlokalizowane są urządzenia przesyłowe, nie przysługuje mu prawo o treści odpowiadającej służebności przesyłu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 listopada 2022 r., I CSK 1087/22, LEX nr(...)).

Wnioskodawczyni nie wykazała, aby jej poprzednik prawny posiadał decyzję administracyjną o ograniczeniu własności wydaną na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) lub inny tytuł prawny do władania działką stanowiącą obecnie własność uczestników. Wnioskodawczyni nie wykazała więc istnienia dobrej wiary w zakresie posiadania służebności. Nie można też było przyjąć, że w sprawie ma zastosowanie domniemanie dobrej wiary wynikające z art. 7 k.c., albowiem wnioskodawczyni nie powołała się na żaden dokument, który by dawał jej uprawnienie do władania działką uczestników (zob. uzasadnienie wyroku SN z 9 czerwca 2009 r., II CSK 49/09, LEX nr (...)).

Gdyby posiadanie wnioskodawczyni polegało na posiadaniu służebności, spełnione zostałyby więc wszystkie warunki wymagane do zasiedzenia służebności na mocy art. 292 k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. i art. 172 § 1 i 2 k.c., tj. nieprzerwane posiadanie samoistne i upływ terminu 30 lat. Zauważyć jednak należy, że wnioskodawczyni nie posiadała zajętego gruntu uczestniczki jak posiadacz służebności, ale jak posiadacz nieruchomości, który zmierza do zasiedzenia części cudzego gruntu. Wnioskodawczyni korzystała z zajętego gruntu wyłącznie, nie dopuszczając do posiadania tego gruntu jego właściciela. Posiadanie w ramach służebności przesyłu lub służebności gruntowej o treści służebności przesyłu polega na współkorzystaniu z gruntu przez przedsiębiorstwo przesyłowe (posiadacza) i właściciela nieruchomości. Nie dochodzi wówczas do wyzucia z posiadania właściciela gruntu, a jedynie do ograniczenia jego posiadania. Inaczej więc niż w przypadku posiadania zmierzającego do zasiedzenia nieruchomości, tj. wydzielonej działki gruntu lub jej fizycznej części. W ocenie Sądu, wnioskodawczyni z uwagi na ustalony w sprawie charakter posiadania (jak właściciel nieruchomości, a nie jak posiadacz służebności) może żądać jedynie stwierdzenia zasiedzenia części gruntu uczestniczki zajętego w graniach ogrodzenia i dokładnie opisanego przez biegłego E. W. w opinii z 30 stycznia 2023 r. Wnioskodawczyni nie może natomiast żądać stwierdzenia zasiedzenia pasa eksploatacyjnego wzdłuż gazociągów przebiegających przez działkę uczestniczki i obejmującego stację redukcyjno-pomiarową (jak wygląda to przy zasiedzeniu służebności przesyłu), gdyż nie posiadała takiego pasa, a większy grunt zajęty na zasadzie wyłączności w granicach postawionego ogrodzenia. Ze względu na to, że wniosek obejmował żądanie stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu a nie zasiedzenia części gruntu (nieruchomości), a sąd nie może modyfikować wniosku co do przedmiotu zasiedzenia, wniosek podlegał oddaleniu jako bezzasadny.

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art. 520 § 2 k.p.c. Interesy uczestników były sprzeczne, a wniosek nie został uwzględniony, dlatego należało zasądzić koszty zastępstwa prawnego na rzecz uczestniczki według stawki przewidzianej w § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od kosztów postępowania orzeczono na mocy art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.